

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Seksjon for klima, miljø og internasjonalisering

Vår dato: 11.10.2023
Deres dato: 16.08.2023
Vår referanse: 23/30777-2
Deres referanse: 23/1430-
Vår saksbehandler: Kjetil Nørstenes

Uttalelse til høring av Statnett sin konseptvalgutredning for nettførsterkning mellom Sørlandet og Østlandet

Vestfold og Telemark fylkeskommune viser til oversendelse datert 16.08.2023 vedrørende høring av Statnett sin konseptvalgutredning for nettførsterkning mellom Sørlandet og Østlandet.

Under følger høringssvaret fra Vestfold og Telemark fylkeskommune. Høringssvaret har blitt behandlet i Fylkestinget i møte 26.09.2023. Saksprotokoll fra møtet samt saksfremlegget som var til politisk behandling og et vedlegg med andre faglige vurderinger, følger vedlagt.

1. Fylkeskommunen vil understreke det store behovet for nettførsterkingen mellom Sørlandet og Østlandet, og ber sentrale myndigheter prioritere nødvendige ressurser i planlegging og gjennomføring for å sikre en god prosess og framdrift
2. Fylkeskommunen støtter Statnett sin vurdering i valg av konsept 1 med ny forbindelse mellom Sørlandet og Grenlandsområdet (Østre korridor). Fortrinnsvis variant 1A.
3. De to ulike konseptene med nettførsterkning på land og hybridforbindelse til havs, utelukker ikke hverandre. Fylkeskommunen understreker muligheten for, og det ønskelige i at fremtidige havvindfelt dermed kan tilknyttes Grenlandsområdet. Fylkeskommunen støtter Statnetts vurdering i å prioritere bygging av ny ledning på land (1A) først.

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Med hilsen

Cathrine Nedberg
Kons. seksjonsleder

Kjetil Nørstenes
rådgiver
kjetil.norstenes@vtfk.no

Vedlegg 1 – Saksprotokoll fra Fylkestinget i Vestfold og Telemark fylkeskommune

Vedlegg 2 – Saksfremlegg til Fylkestinget i Vestfold og Telemark fylkeskommune

Vedlegg 3 – Andre faglige vurderinger med hensyn på areal, natur, kultur, klima og miljø. (Et vedlegg til saksfremlegget)

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET		Postboks 8148 Dep	0033 OSLO

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Arkivsak

23/30777-3

Saksbehandler

Kjetil Nørstenes

Saksgang

Hovedutvalg for klima, areal og plan

Fylkesutvalget

Fylkestinget

Møtedato

07.09.2023

20.09.2023

26.09.2023

Høring av Statnetts konseptvalgutredning for nettfsterkning mellom Sørlandet og Østlandet

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Fylkesdirektøren støtter Statnett sin vurdering i valg av konsept 1 med ny forbindelse mellom Sørlandet og Grenlandsområdet (Østre korridor). Fortrinnsvis variant 1A.
2. De to ulike konseptene med nettfsterkning på land og hybridforbindelse til havs, utelukker ikke hverandre. Fylkesdirektøren understreker muligheten for, og det ønskelige i at fremtidige havvindfelt dermed kan tilknyttes Grenlandsområdet. Fylkesdirektøren støtter Statnetts vurdering i å prioritere bygging av ny ledning på land (1A) først.

Bakgrunn og saksgang

Olje- og energidepartementet har sendt ut på høring – Statnett sin konseptvalgutredning (KVU) «Nettfsterkning mellom Sørlandet og Østlandet». Multiconsult har kvalitetssikret konseptvalgutredningen. Vestfold og Telemark fylkeskommune mottok høringen 16.08.2023. Høringsfristen er 15.10.2023. Høringen er kun sendt til kommuner i fylkets sørvestre del.

Bakgrunnen for konseptvalgutredningen er den betydelige økningen i forespørslene om økt kraftforbruk på Sør- og Østlandet, herunder også Grenland. I konseptvalgutredningen beskriver Statnett dagens og fremtidige utfordringer i kraftsystemet på Sør- og Østlandet, og redegjør for tre ulike konsepter som kan møte utfordringene. Statnett anbefaler å realisere ett av disse konseptene.

Prosessen videre

Etter høringen skal Olje- og energidepartementet gi en uttalelse om behov og konseptvalg basert på konseptvalgutredningen og den eksterne kvalitetssikringen. Departementet vil også innhente en vurdering fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

I Statnetts konseptvalgutredning tas det ikke stilling til konkret trasé. Departementets uttalelse vil avgrense seg til overordnede prinsipielle spørsmål, behovsvurderingen og valg av konsept. Når departementet har gitt sin uttalelse om konseptvalgutredningen, kan Statnett gå videre med prosjektet og konsesjonssøke konkrete nettløsninger, etter forutgående melding og konsekvensutredning (KU) der lovverket krever dette. Statnett skal i den sammenheng utrede

konkrete trasévalg og plassering av alle elektriske anlegg av betydning for arealbruk, miljø og samfunn. Meldinger og konsesjonssøknader underlegges en bred offentlig høring der alle interesserte får mulighet til å uttale seg.

Saken legges frem for Hovedutvalg for klima, areal og plan (HKAP) som uttaler seg til Fylkesutvalget. Fylkesutvalget (FU) innstiller til Fylkestinget (FT) som fatter endelig vedtak i saken.

Saksopplysninger

For å redusere utslippene av klimagasser må transport-, energi- og industrisektoren i Norge omstilles de neste 10-20 årene. Elektrifisering er et avgjørende tiltak for å oppnå avkarbonisering. Utvidelser og nye industriprosjekter vil også bidra til økt kraftforbruk. Økningen i forbruket er forventet å komme i stor grad langs kysten, gjerne der det er industri fra før, foruten på det sentrale Østlandsområdet. På produksjonssiden har regjeringen lyst ut områder for havvind i Sørliche Nordsjø II, med ilandføring på Sørlandet (for fase I), samt Utsira Nord. Senere er det planer om å åpne nye områder for havvind.

Mye forventet nytt forbruk og ny havvind vil gi store flaskehals i kraftledningsnett mellom Sørlandet og Østlandet. Denne kategorien overføringsnett kalt sentralnettet eller transmisjonsnettet er de med aller størst kraftoverføring, og kan ansees som «motorveier». Statnett er ansvarlig for disse. Kapasitetsskranken setter begrensninger for hvor mye forbruk som kan etablere seg og vil dessuten gi økte prisforskjeller.

Mulige endringer i regionen

Grenlandssnittet (s. 20 i KVVU - defineres som summen av kraftflyten på ledningene Arendal-Bamble samt Hølen-Rød), som i dag består av to stk. 420 kV-ledninger inn mot Grenlands-området, én fra sørvest og én fra nordvest, utgjør den største kapasitetsbegrensningen. En påpekt konsekvens er at prisområdegrensen mellom NO1 og NO2 kan bli flyttet. En forflytning fra gjeldende grense i dag ved Flesakersnittet og sørvestover til Grenlandssnittet, vest for Grenland. Ny prisområdegrense kan muligens følge fylkets sørvestre grense. Trolig er en slik utvidelse av NO1, nødvendig for å kunne håndtere selv en relativt moderat forbruksvekst i Grenland og Vestfold, før nettførsterkninger kommer på plass.

Statnett sin tilnærming

Statnett ønsker ved nettførsterkninger å håndtere en utvikling som favner ny tilførsel av kraft i sør og økt forbruk øst og nordover. Slik vil de legge til rette for vekst i både forbruk og produksjon av elektrisk kraft.

Ønsket nettførsterkning mellom Sørlandet og Grenlandsområdet inngår i en større helhet som ivaretar ilandføring av havvind på Sørlandet, så vel som transport mot Grenland samt videreføring mot Østlandet. Statnetts konseptvalgutredning tar for seg begrensningene mellom Sørlandet og Grenlandsområdet. For å forene ilandført kraft fra havvind på Sørlandet, med økt forbruk i Grenland og på Østlandet har Statnett i sin konseptvalgutredning vurdert tre ulike hovedkonsept (s. 23 i KVVU) for sitt transmisjonsnett:

1. Ny 420 kV-forbindelse mellom Sørlandet og Grenlandsområdet (Østre korridor).
2. Forskuttet oppgradering av Telemarksnettet fra 300 til 420 kV.
3. Havvind fra Sørliche Nordsjø II (fase 2) til Grenlandsområdet som hybridforbindelse.

Statnett anbefaler konsept 1 som innebærer forsterkning av Østre korridor, fra Kristiansands- til Grenlandsområdet.

Beskrivelse av de ulike konseptene

Konsept 2 innebærer å forskuttere oppgradering av de nedre deler av Telemarksnettet fra 300 til 420 kV. Mer presist, i stedet for en ren dublering av 420 kV-ledningen Holen-Rød med en ny ledning i parallell, har Statnett vurdert effekten av en ny ledning fra Holen til Tokke. (s. 32 i KVU). Dette i kombinasjon med å forskuttere reinvesteringen av 300 kV-ledningene mellom Tokke og Rød til 420 kV. Statnett har forkastet konsept 2. Forskuttet oppgradering av Telemarksnettet gir opptil 600 MW økt flyt. Dette løser ikke behovet. Det vil også være krevende å gjennomføre en så stor ombygging i et høyt utnyttet nett. En mulig utvidelse av konsept 2 med forsterkning av Midtre korridor (s. 6 i KVU), nordover fra Kristiansand, bidrar heller ikke med nok ytterligere flyt av kraft. Samlet møter ikke konsept 2 behovet.

Konsept 3 med ilandføring av havvind direkte til Grenlandsområdet, for å avlaste Østre Korridor (s. 34 i KVU) må være en hybrid tilknytning for å være en løsning som kan sammenlignes med nettfosterkning på land. Det innebærer en forbindelse til et annet land, slik at det kan importeres kraft når det ikke blåser. Hybrid eller radial forbindelse for neste fase (fase II) på Sørlege Nordsjø II er ikke besluttet av regjeringen. Når beslutning foreligger, er ikke klart. Det er dermed betydelig usikkerhet rundt tidsløp og politiske beslutninger for en slik løsning. Mengde økt flyt er i dette konseptet omtrent samme som i konsept 1, med forsterkning av Østre korridor.

Konsept 1 Østre korridor (den sørlige delen av Grenlandssnittet) vil gi et mer fleksibelt kraftsystem ved å ha flere kilder til kraftproduksjon, enn konsept 3. I et lengre perspektiv med potensielt storstilt utbygging av havvind er det også viktig å ha et robust nok nett på land til å håndtere dette. De to ulike konseptene med nettfosterkning på land (1) og hybridforbindelse til havs (3) utelukker ikke hverandre. Fremtidige havvindfelt kan tilknyttes Grenlandsområdet. Statnett mener allikevel at det er mest rasjonelt å bygge ny ledning på land først.

Konsept 1 Østre korridor er skissert i to mulige varianter. Én variant (1A – s. 29 i KVU) der ny 420 kV ledning går i nokså stor grad parallelt med eksisterende 420 kV-ledning. Den andre varianten (1B – s. 30 i KVU) er ny tilsvarende ledning som strekkes mot Grenland, ifra en ny tiltenkt transformatorstasjon ved Skåreheia litt lenger inne i landet, mellom Kristiansand og Arendal.

Statnett heller mot at 1a er den foretrukne varianten. Særlig fordi den kystnære løsningen via Arendal åpner for utvikling i to trinn. Trinn 1 består av ny ledning fra Arendal til Grenlandsområdet. Trinn 2 er ledning fra Kristiansandsområdet til Arendal. Videre tilknytning av havvind og lokalisering av nytt forbruk kan påvirke behovet for trinn 2. Dette muliggjør å dele opp gjennomføringen og tilpasse tidspunkt til når det foreligger mer informasjon om forbruksveksten og produksjon.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser.

Innstillingen har ingen økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser for fylket.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål.

Tilstrekkelig med fornybar kraft distribuert gjennom et robust og fremtidsrettet kraftledningsnett/kabler er en forutsetning for å nå både klimamålene for vår region, samt bærekraftsmål nr. 13 om å stoppe klimaendringene, bærekraftsmål nr. 7 – rein energi til alle, bærekraftsmål nr. 9. Industri, innovasjon og infrastruktur og nr. 11 - bærekraftige byer og samfunn. Inngrep i naturen og i havet, i form av nett, transformatorstasjoner og sjøkabler, vil på sin side kunne få negative konsekvenser for bærekraftsmål nr. 15 – livet på land og bærekraftsmål nr. 14 – livet i havet.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren stiller seg positiv til Statnetts samfunnsoppdrag om å sikre strømforsyningen, bidra til verdiskaping, og tilrettelegge for bruk av elektrisitet slik at Norges klimamål kan realiseres. Fylkesdirektøren støtter også effektmålene som ligger til grunn for konseptene:

1. Mulig å gi tilknytning til nytt og økt industriforbruk i Sør og Øst-Norge opp mot Høy-scenario.
2. Mulig å gi tilknytning til havvind fra Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord.
3. Øke overføringskapasiteten inn mot Østlandet slik at det blant annet ikke blir langvarige store forskjeller i strømpris mellom NO1 og NO2.

Kritisk omstilling i Vestfold og Telemark

Nettutviklingen og tilgangen på kraft spiller en avgjørende rolle for å nå fylkeskommunens overordnede mål (*Verdiskaping gjennom grønn omstilling*), bærekraftsmål, samt vedtatte klimamål. Å gjennomføre klimatiltak i industrien, vil kreve tilgang til kraft. Utilstrekkelig tilgang på ny kraft er utfordrende for eksisterende virksomheter og nyetableringer i det grønne skiftet. Fylkesdirektøren understreker viktigheten av at Statnett planlegger for stor vekst i forbruk og produksjon av kraft, slik at ikke verdiskaping går tapt som følge av at foretak må flytte, utsette eller skrinlegge sine planer.

Bærekraft i produksjon og industrielle prosesser basert på god tilgang på fornybar kraft – vil derimot kunne øke konkurransekraften og verdiskapingen, samt ivareta sysselsettingen i fylket. For prosessindustrien med de store punktutslippene i regionen, er det er pr i dag hverken nok kraft tilgjengelig, eller kapasitet i strømmettet. Det er for industriens del tidskritisk at kraft og nett tilgjengeliggjøres uten ugrunnet opphold. På den annen side demokratiske prosesser, som bidrar til lokal forankring og aksept samt ivaretar ulike natur- og miljøhensyn er etter fylkesdirektørens syn viktige og dessuten lovpålagte hensyn.

I utviklingen av kraft- energi- og varmesystemene mener fylkesdirektøren det er av betydning å tenke og handle ut fra et helhetlig perspektiv. Et forsterket nett er en forutsetning for å balansere, og slik legge til rette for det forventede økte kraftforbruket, samt det tilhørende behovet for tilførsel av ytterligere fornybar kraft. Utstrakt elektrifisering i samfunnet fordrer dessuten mer effekt i nettet, som igjen er avhengig av at kraftproduksjonen yter høyere effekt. Nettforsterkninger som ivaretar kraft- og effektbalansen, bidrar også til å øke forsyningsikkerheten.

Nettforsterkning er nødvendig, og det haster. Like fullt finnes det også tiltak og energiformer som bidrar til klimamålene, frigjør elektrisk kraft samt avlaster kraftnettet. Eksempler på dette kan være generell energiøkonomisering og effektivisering, gjenvinning av overskuddsvarme, bruk av bergvarme, biogass og frittstående kraftproduksjon uten nettilknytning. Energikommisjonen anslår at tredjeparten av det økte kraftbehovet pr 2030 bør komme fra slike avlastende tiltak. Produksjon av kraft lokalisert nært forbruket gir også mindre overføringsbehov og reduserer tap av energi og flaskehals i nettet. Dette er etter fylkesdirektørens oppfatning også betydningsfulle perspektiver i vurderingen omkring nett og kraft, samt tiltak for å oppnå regionale og nasjonale målsettinger.

Se vedlegg 4 for andre faglige vurderinger med hensyn til areal, natur, kultur, klima og miljø.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Høringsbrev fra OED

Vedlegg 2: Konseptvalgutredning – Nettforsterkning mellom Sørlandet og Østlandet

Vedlegg 3: Kvalitetssikring av konseptvalgutredning – Nettforsterkning mellom Sørlandet og Østlandet

Vedlegg 4: Andre faglige vurderinger med hensyn på areal, natur, kultur, klima og miljø

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Saksprotokoll

Arkivsak 23/30777
Saksbehandler Kjetil Nørstenes

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for klima, areal og plan	07.09.2023	65/23
2 Fylkesutvalget	20.09.2023	79/23
3 Fylkestinget	26.09.2023	142/23

Høring av Statnetts konseptvalgutredning for nettförsterkning mellom Sørlandet og Østlandet

Fylkestinget har behandlet saken i møte 26.09.2023 sak 142/23

Møtebehandling

Representanten Ådne Naper (SV) fremmet følgende forslag:

1. Fylkeskommunen vil understreke det store behovet for nettförsterkingen mellom Sørlandet og Østlandet, og ber sentrale myndigheter prioritere nødvendige ressurser i planlegging og gjennomføring for å sikre en god prosess og framdrift
2. Fylkesdirektøren støtter Statnett sin vurdering i valg av konsept 1 med ny forbindelse mellom Sørlandet og Grenlandsområdet (Østre korridor). Fortrinnsvis variant 1A.
3. De to ulike konseptene med nettförsterkning på land og hybridforbindelse til havs, utelukker ikke hverandre. Fylkesdirektøren understreker muligheten for, og det ønskelige i at fremtidige havvindfelt dermed kan tilknyttes Grenlandsområdet. Fylkesdirektøren støtter Statnetts vurdering i å prioritere bygging av ny ledning på land (1A) først

Representanten Maren Njøs Kurdøl (Rødt) fremmet følgende forslag:

Nytt punkt:

Fylkestinget ser at oppgradering av nettet til regionen fører med seg negative konsekvenser for natur og areal, og vil understreke behovet for å prioritere tildeling av kraft slik at nettkapasiteten ikke må økes unødvendig mye.

Fylkesordfører Terje Riis-Johansen (SP) foreslo at «fylkesdirektøren» byttes ut med «fylkeskommunen» i innstillingspunktene.

Votering

Innstillingen fra fylkesutvalget pkt 1 og 2 ble enstemmig vedtatt

Forslag til nytt punkt fremsatt av Njøs Kurdøl fikk 6 stemmer (2 Rødt, 4 MDG) og falt mot 51 stemmer (16 AP, 8 SP, 3 SV, 14 H, 2 V, 1 KrF, 1 Uavhengig)

Forslaget fra Naper ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Fylkeskommunen vil understreke det store behovet for nettførsterkingen mellom Sørlandet og Østlandet, og ber sentrale myndigheter prioritere nødvendige ressurser i planlegging og gjennomføring for å sikre en god prosess og framdrift
2. Fylkeskommunen støtter Statnett sin vurdering i valg av konsept 1 med ny forbindelse mellom Sørlandet og Grenlandsområdet (Østre korridor). Fortrinnsvis variant 1A.
3. De to ulike konseptene med nettførsterkning på land og hybridforbindelse til havs, utelukker ikke hverandre. Fylkeskommunen understreker muligheten for, og det ønskelige i at fremtidige havvindfelt dermed kan tilknyttes Grenlandsområdet. Fylkeskommunen støtter Statnetts vurdering i å prioritere bygging av ny ledning på land (1A) først.

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Andre faglige vurderinger med hensyn på areal, natur, kultur, klima og miljø

Dette vedlegget beskriver innspill fra fagområder fylkeskommunen skal ivareta i planprosesser.

Regionale planer

Vestfold og Telemark fylkeskommune har flere regionale arealplaner og andre føringer for arealbruk i områdene som omfattes av Statnetts konseptvalgutredning.

ATP Telemark

Regional plan for samordna areal og transport i Telemark 2015-2025 har som hovedmål å legge til rette for befolkningsvekst og en bærekraftig utvikling i Telemark. Planen har målsettinger for areal- og transportplanlegging i Telemark, og strategier for samordning, måloppnåing, prioritering og ressursutnytting innenfor areal- og transportsektoren. En av planens overordnede retningslinjer sier at arealbruken skal være bærekraftig både i forhold til arealbeslag, arealutnytting, lokalisering og transport.

ATP Grenland

Regional plan for samordna areal- og transport for Grenland 2015-2025 har generelle planretningslinjer for planlegging. Arealbruken skal være bærekraftig når det gjelder arealbeslag, arealutnyttelse og transport. Planen har også strenge føringer med hensyn til omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.

Kystsonen i Telemark

Vestfold og Telemark fylkeskommune har nylig utarbeidet et grundig kunnskapsgrunnlag som omhandler kystsonen i fylket, arealbruk og naturverdier. Kunnskapsgrunnlaget vil være et godt grunnlag ved planlegging, konsekvensutredning og valg av alternativ for nettførsterkning mellom Sørlandet og Østlandet for alternativer som berører kystsonen.

Regional plan for Setesdal Austehei Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen)

Konsept 2 i forslaget fra Statnett går i/gjennom hensynssonene *Nasjonalt villreinområde*. Planens retningslinjer for denne hensynssonen gir føringer for etablering av nye eller utvidelse av eksisterende kraftanlegg eller kraftlinjer (retningslinje 2.10 *Kraft*): «Nye eller utvidelse av eksisterende kraftanlegg eller kraftlinjer bør unngås. Unntak kan gjøres for tiltak som ikke innebærer vesentlig negativ betydning for villreinen. Disse vurderingene forutsettes avklart gjennom konsekvensutredninger etter relevant lovverk.»

Det fremgår av planens retningslinje 2.10 (*Felles retningslinjer for alle hensynssonene*) at «Prioriteringer av villreinsens interesser er gitt gjennom planløsningen og retningslinjene i den regionale planen. Interessekonflikter i forhold til villrein, landbruk, natur vern, kulturvern, biologisk mangfold, friluftsliv og landskap (opplistingen er ikke full stendig) skal likevel avklares gjennom konsekvensutredninger i samsvar med plan- og bygningsloven på relevant plannivå.

På dette tidspunkt vet vi lite om arealinngrep knyttet til evt. bygging ny trase og eller forsterking av eksisterende linje: Det fremstår derfor underlig at vurderingen av at virkningene på natur og miljø

er «liten» for dette konseptet og at det kun er ved inkludering av dublering av midtre korridor i dette konseptet virkningen vil kunne bli «Stor». Jf. tabell under. Det vil derfor være viktig at dersom dette konseptet skulle bli valgt så må virkningene for villrein utredes grundig.

Virking	Null-alternativ	Alternativer til nett	Ny ledning i Østre korridor (K1)	Forskuttet reinvestering Telemark (K2)	Hybrid til Grenlandsområdet (K3)
Muliggjør tilknytning av nytt forbruk	—	—	✓	—	✓
Muliggjør tilknytning av 2 800 MW havvind	✓	✓	✓	✓	✓
Reduserer prisforskjeller	—	—	✓	—	✓
Usikkerhet	Liten	Stor	Middels	Middels	Stor
Virking på natur og miljø	Liten	Liten	Middels	Liten*	Liten
Totalkostnad ²⁴ (nåverdi mrd. NOK)	0	0	1,9	1,4	2,5
Tas videre?	✓	✗	✓	✗	✓

*Dersom man inkluderer dublering av Midtre korridor i dette konseptet vil denne bli Stor.

I tilfelle av at konsept 2 skulle bli valgt må hensynet til villrein utredes, og at det samtidig utredes mulige avbøtende tiltak.

Arealbruk

I V3 Mål og rammer i konseptvalgutredningen framgår det at utbygging og modernisering av kraftnettet skal være et klimavennlig energisystem som tar hensyn til naturmangfold, lokalsamfunn og andre samfunnsinteresser.

Arbeidet med å oppfylle Norges klimamål og kutt av klimagasser, kan medføre store arealbeslag og forbruk av natur. For å begrense dette, bør det i videre arbeid med trasévalg og alternativer søkes etter løsninger som samler inngrep, tar i bruk områder som allerede er berørt av annen aktivitet, og som i minst mulig grad har negativ påvirkning på naturverdier, friluftslivsinteresser, landskap, kulturmiljøverdier og nærmiljø.

Statnett har selv et skal-krav ved planlegging av nettanlegg som sier at «Utbygging bør gi minst mulig belastning for tredjepart, naturmangfold, landskap og areal». Dette kravet vil i stor grad ivareta de regionale føringene for arealbruk. En god medvirkningsprosess er i tillegg nødvendig for å ivareta hensyn til lokale forhold og verdier.

Klima og energi

Industrien står for 70% av klimagassutslippene i Vestfold og Telemark, etterfulgt av veitrafikk (12 %). Regional planstrategi (RPS) for Vestfold og Telemark 2020-2024, sier at et av hovedgrepene for å nå FNs bærekraftsmål 13, er å «støtte industriens arbeid i omstilling til nullutslipp». I arbeidet for å nå målet om en klimapositiv industriregion, er Vestfold og Telemark derfor avhengig av økt produksjon av fornybar

energi for å nå både nasjonale og regionale klimamål. Dette er omtalt i gjeldende regional klimaplan for Telemark 2019-2026, og regional plan for klima og energi i Vestfold 2016-2020. En forutsetning for å produsere eller å ha tilgang på fornybar energi, er å også ha et robust strømnnett. Fylkeskommunen er dermed enig i at det er behov for å forsterke strømnettet mellom Sørlandet og Østlandet, da dette kan være med på å skape en positiv klima- og energiutvikling i regionen. Ikke bare innenfor industrien, men også innenfor andre områder som trenger å kutte ned på klimagassutslippene.

Vi savner derimot en grundigere omtale av hvilke konsekvenser de forskjellige inngrepene av de gitte konseptene vil ha på klima og miljø. Naturinngrep ved arealbruksendringer kan medføre store klimagassutslipp, for eks. ved omdisponering av myr, våtmark eller store skogsarealer. Slike naturinngrep er ofte irreversible. Vestfold og Telemark har som mål om å ta vare på karbonrike arealer som myr og gammelskog (RPS 2020-2024).

Vestfold og Telemark fylkeskommune arbeider for å nå et mål om full arealnøytralitet innen 2030 (Verbalvedtak i Fylkestinget, 2021). Arealnøytralitet betyr netto null tap av natur, og medfører at vi må gjenbruke, fortette og transformere allerede utbygde arealer fremfor å bygge ned mer natur. Skal vi stanse tapet av naturmangfold og redusere klimagassutslipp som følge av arealbruksendringer, må vi bli areal-nøytrale. Å legge ledninger i eksisterende traseer kan være et tiltak som begrenser utslipp av klimagasser fra arealendringer, og samtidig fremmer arealnøytralitet. Arealregnskap ved arealbruksendringer kan være en god måte for å vite hvilke områder som bidrar til størst klimagassutslipp ved omdisponering. Dette kan dermed tas med i vurdering av omfang av nedbygging og eventuelle kompensierende tiltak.

En grundig naturkartlegging fra uavhengige kilder er derfor nødvendig før man gjennomfører en eller flere av de utvalgte konseptene.

Klimatilpasning bør også være tema i videre prosess da klimaet og været i både Vestfold og Telemark er og vil bli våtere og villere (jf. Klimaprofil Telemark og Klimaprofil Vestfold). Klimatilpasning er forankra i begge regionale klima og energiplaner for Vestfold og Telemark. Fylkeskommunen anbefaler derfor at konsekvenser av klimaendringer, som flom, ras, skred og overvann vurderes ved bruk av farekart og ROS-analyser ved utbyggingsprosjekter.

Jordvern

Av hensyn til jordvern bør plassering av master eller graving på dyrka og dyrkbar mark unngås eller gjøres på en slik måte at dyrka og dyrkbar mark kan bevares. Dyrka mark av god kvalitet er en nasjonalt viktig ressurs som må ivaretas dersom vi skal nå de nasjonale og regionale jordvernmålene. Fokuset på jordvern har de siste årene blitt strengere. Viktigheten av jordvern er blant annet understreket i Nasjonal jordvernstrategi, Prop. 127 S (2014-2015), oppdatert 2018, jf. Prop. 1 S (2018-2019) (LMD) vedlegg 1, og oppdatert jordvernstrategi Prop. 200 S (2020- 2021), Jordbruksmeldingen Meld. St. 11 (2016-2017), Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023, og Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP) (2014). Det er videre gitt viktige føringer for arbeidet med jordvern brev av 8. januar 2021 fra landbruks- og matministeren og kommunal- og moderniseringsministeren til kommunene og fylkeskommunene, Jordvern og FNs bærekraftsmål, samt brev av 23. mars 2022 Ta vare på matjorda, fra Landbruks- og matdepartementet og Kommunal og distriktsdepartementet til kommunene og fylkeskommunene.

Kulturarv

Fylkeskommunens myndighetsområder vil bli hørt når konsesjonsbehandlingen igangsettes og planene konkretiseres.(s 48 i utredningen).

Kulturarv anser at det på konseptvalgutredningsnivået er tilstrekkelig at man beskriver hvordan den videre prosessen blir. I forbindelse med konsesjonsbehandlingen vil NVE sørge for at det blir offentlig høring av meldingen om konsesjon, samt at det vil bli utarbeidet konsekvensutredningsprogram. Det legges også opp til å avholde møter med berørte myndigheter. Som kulturmiljømyndighet anser Kulturarv at dette er tilfredsstillende.